

Riktlinjer mot diskriminering och kränkande behandling

**Strandskolan och fritidshemsavdelningar
2022–2023**

Utarbetad av:
Personalen vid
Strandskolan
2022-09-22

Vision

På Strandskolan ska ingen utsättas eller utsätta någon annan för diskriminerande eller kränkande behandling. Var och en som går på skolan ska ha utvecklat sin förmåga att känna empati samt ha förståelse för och visa hänsyn till andra människor.

Vad säger lagen?

Skollagen (2010:800) kap 6

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande årsplan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Diskrimineringslagen (2008:567)

Diskrimineringslagen trädde i kraft 1 januari 2009. Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Kraven som ställs är att varje enskild verksamhet ska bedriva ett främjande arbete för att främja lagens syfte. Bestämmelserna i diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering samt kränkande behandling och ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter och för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Om trakasserier eller kränkningar äger rum i eller i samband med verksamheten är huvudmannen skyldig att utreda och åtgärda det inträffade.

I varje enskild verksamhet ska det finnas en likabehandlingsplan som fångar insatser mot diskriminering och trakasserier. Utöver detta är verksamheterna skyldiga att förebygga och förhindra, utreda och vidta åtgärder mot annan kränkande behandling. Dessa insatser ska fångas i riktlinjer mot kränkande behandling. Båda dessa lagar (Skollagen och diskrimineringslagen) fångas i ett dokument på Strandskolan med benämningen ”Riktlinjer mot diskriminering och kränkande behandling”. Skyldigheterna gäller när personal kränker barn/elever såväl som när barn/elever kränker andra barn/elever.

FN:s barnkonvention

Förutom skollagen (2010:800) kapitel 6 och diskrimineringslagen (2008:567) ska FN:s barnkonvention genomsyra verksamheten. Artikel 2 lyder: *Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.*

Definition av begreppen

Diskriminering

- Diskriminering är när skolan eller skolbarnomsorg på osakliga grunder behandlar ett barn/en elev sämre än andra barn/elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. Diskriminering kan till exempel ske genom personals agerande men även genom skolans eller skolbarnomsorgens regler eller rutiner om dessa i praktiken leder till diskriminering.
- Ett barn/en elev kan också bli diskriminerad om barnet/eleven blir särbehandlad på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Direkt och indirekt diskriminering

- Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.
- Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till en diskrimineringsgrund.
- Med indirekt diskriminering menas när skolan eller skolbarnomsorgen tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.
- Barn/elev kan inte göra sig skyldig till diskriminering i juridisk mening.

Kränkande behandling

- Är uppträdande som kränker ett barns/en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.
- Kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller att rycka någon i håret.
- Både skolpersonal och barn/elever kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.

Trakasserier

- Är uppträdande som kränker ett barns/en elevs värdighet och som har samband med en diskrimineringsgrund.
- Både skolpersonal och barn/elever kan göra sig skyldiga till trakasserier.
- Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara fysiska (slag, knuffar), verbala (hot, svordomar, öknamn), psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när den utsatta eleven kommer), texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, chattforum och meddelanden på olika webbcommunities).

Mobbning (ordet finns inte i lagtexten)

När en person upprepade gånger och över tid, blir utsatt för negativa handlingar från en eller flera personer och där det finns en obalans i styrkeförhållandet. En medveten handling (Olweus definition).

Ansvarsfördelning

Huvudmannen är den som är ansvarig för att verksamheten uppfyller sina skyldigheter enligt lag.

Ledningsfunktion

Det är ledningsfunktionens ansvar att:

- se till att all personal, alla barn, elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten i verksamheten.
- se till att personal fullgör de skyldigheter som anges i skollagen (2010:800) 6 kap. 5§ när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.
- se till att det bedrivs ett främjande arbete kring barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt annan kränkande behandling.
- årligen upprätta, utvärdera och revidera en ”Riktlinje mot diskriminering och kränkande behandling” i samarbete med personal.

- se till att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och annan kränkande behandling.
- om verksamheten får kännedom om diskriminering eller annan kränkande behandling, ansvara för att utredning skyndsamt genomförs och att åtgärder vidtas.

Personal

All personal har ett ansvar för att främja likabehandling och motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Det är inte bara pedagogisk personal som ska omfattas utan även annan som till exempel vaktmästare, lokalvårdare och kökspersonal.

Exempel på vad som kan vara all personals ansvar är att:

- följa verksamhetens ”Riktlinje mot diskriminering och kränkande behandling”.
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som förmedlas.
- se till att åtgärder vidtas skyndsamt då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks. Den som upptäcker diskriminering eller kränkande behandling anmäler detta omedelbart till rektor. Rektor anmäler i sin tur vidare till huvudmannen.

Elever ska:

- påtala kränkande behandling, diskriminering och trakasserier som förekommer på skolan.
- bemöta elever, lärare och övrig personal på ett respektfullt sätt.

Elevers delaktighet

Elevers delaktighet i arbetet med likabehandling och för att motverka trakasserier och kränkande behandling på Strandskolan ser ut så här:

- klassråd, elevråd och möten på fritids.
- ledningens årliga trivselenkät i klass 2 och 5.

Vårdnadshavares delaktighet

- Strandskolans föräldraråd har möte en gång/termin. Då deltar rektor och ibland någon lärarrepresentant för att informera om arbetet på skolan.
- Barnets vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling och ska vägleda barnet då hen utövar sina rättigheter. (FN:s Barnkonvention art. 5)
- Alla vuxna som befinner sig på skolan har gemensamt ansvar för barnen.

Främjande och förebyggande åtgärder på Strandskolan

- Det bedrivs fadderverksamhet mellan klasserna. Fadderverksamheten genomförs under två bestämda tillfällen per läsår. Årskurs 6 är faddrar för årskurs 3, årskurs 5 är faddrar för årskurs 2, årskurs 4 är faddrar för årskurs 1 och årskurs 3 för årskurs F.
- Det kommer att genomföras åldersintegrerade temadagar under läsåret, åk. F–3 respektive åk. 4–6. Dessa dagar bestäms gemensamt.
- Klassråd sker regelbundet och elevråd, åk 2–6, träffas en gång i månaden. På fritids genomförs fritidsmöte varje vecka (F-klass, grundskola och fritids).
- Det ska vara fasta platser för eleverna i klassrummet, hall, omklädningsrum och matsal. I matsalen placeras eleverna jämnt fördelade vid borden. På fritids har de äldre eleverna bordstillhörighet (F-klass, grundskola och fritids).
- Trivselenkät i klass 2 och 5 genomförs i april (grundskola och fritids).
- Styrda lag- och gruppindelningar i F–6 på lektionstid. Vid behov även på raster (F-klass och grundskola).
- Rastvärdar är ute på skolgården, minst två, ibland tre vuxna. Vid behov förstärks detta med fler rastvärdar (F-klass, grundskola och fritids).
- I förskoleklass och på fritids introduceras ”bry-sig-om-regler” som ska vara anslagna i alla klassrum och återkopplas till verksamheten (F-klass, grundskola och fritids).
- På fritids genomförs dramalekar med värdegrundsinnehåll.
- Fasta punkter på arbetslagsmöten rörande värdegrund och kränkningar/trakasserier (F-klass, grundskola och fritids).
- Skolan har tydliga regler för trivsel och ordningsregler som sitter anslagna i varje klassrum (F-klass, grundskola och fritids).
- Trygghetsvandring genomförs och dokumenteras med alla klasser, åk. F–6, vid läsårsstart som sedan tas upp i elevrådet.
- Etiska samtal – det arbetas regelbundet med värdegrundsfrågor och om hur vi ska vara mot varandra. Material som kan användas är boken ”Vem är du?”, Friends filmer, Kom som du är, filmer på UR och arbete ur Lions Quest (F-klass, grundskola och fritids).
- Riktlinjer mot diskriminering och kränkande behandling tas upp på föräldramötet vid terminens början.
- Skolans mobilanvändningsregler synliggörs i alla klassrum så att både elever och pedagoger vet vilka regler som gäller.

- Information om nätetik ges till alla årskurser, åk. F–6, som tas upp i början på terminen då man inleder arbetet med dator/Ipad.
- Återkoppling av trivselenkäterna görs till eleverna via elevrådet och fritids.
- Det hålls gemensam APT för personal inom F-klass, fritids och grundskola en gång per termin.
- Trygghetsteamet besöker alla klasser, åk. F–6, och berättar om hur arbete kan ske för att förhindra kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.

IT-mobbning förebyggs och åtgärdas på följande sätt:

- I samband med tillträdet till digitala enheter informeras eleverna om att samma umgängesregler gäller där som i övriga sammanhang (Grundskola F–6).
- Eleverna får inte använda mobiltelefon under skoltid (F-klass, grundskola och fritids).
- När skolan får kännedom om it-mobbning som skett på fritiden lämnas incidentrapport till rektor som tar beslut om trygghetsteamet ska kopplas in (F-klass, grundskola och fritids).
- Nätetik, nätsäkerhet med hjälp av böckerna ”Nollan och Nätet” och värdegrundsfrågor diskuteras i skola och på fritids:
 - Hur är jag en bra kompis på nätet?
 - Vad är nätsäkerhet?
 - Källkritik?
 - Juridiska aspekter, vad är olagligt?
 - Samtal om hur du gör om du blir utsatt för kränkningar på nätet, blockera eller anmäla?

Utvärdering läsår 21/22

- Det genomfördes inte åldersintegrerade temadagar, åk. F - 3 och åk. 4 – 6, ställdes in på grund av covid.
- Värdegrundsfrågorna är ett ständigt pågående arbete i klasserna.
- Genomförda trygghetsvandringar har följts upp och diskuterats mellan elever och pedagoger.
- Fadderverksamheten ställdes in på grund av covid.
- Klassråd och elevrådsmöten har genomförts regelbundet där eleverna varit delaktiga och framfört önskemål på olika sätt. Informationen från elevrådet har nått ut till alla klasser åk. F-6 och fritids.
- Rastvaktsschemat har fungerat bra och personal bär rastjacka eller gul väst. Skolgården är långsträckt, vilket gör det svårt att ha kontroll överallt. Det finns också ett schema för bussvakt vilket har fungerat bra.
- Alla elever har fasta placeringar i klassrummen och i matsalen. På rasterna får eleverna vid behov hjälp att dela in i lag så att indelningen blir lika och rättvis för alla eleverna.
- Trygghetsteamet har träffats regelbundet för att utveckla sitt arbete på skolan. Teamet har gått runt och berättat för alla klasser om deras arbete på skolan.
- Lärare och elever har tagit del av trivselenkäterna för åk. 2 och 5.
- Strandskolans mobilanvändningsregler sitter synliga i varje klasshus.
- Vi pratar regelbundet om nätetik med våra elever när vi arbetar med datorer och Ipads.
- Trivselledarna har genomfört rastaktiviteter under året.

Framtida åtgärder 22/23

- Att vi i åldersintegrerade, F-3 och 4-6, genomför FN-dag.
- Vi kommer införa dans/rörelse varje fredag kl. 09:30. Varje klass får ansvara för varsin fredag.
- Att alla klasser ska någon gång under året arbeta med boken "Välbefinnande".
- Att vi ska använda boken "Nollan och Nätet" för att främja nätsäkerheten.
- Vårt tema för läsåret är hälsa och rörelse som ska genomsyra både fadderverksamheterna och temadagarna, F-3 och 4-6.
- Rastaktiviteter erbjuds vid fyra tillfällen under veckan. Aktiviteten skickas ut veckan innan till alla klasser.

Riktlinjer vid kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Riktlinjer har arbetats fram av likabehandlingsteamet.

Följande åtgärder bör täcka in det viktigaste i skolan när elev/elever utsätter någon för kränkningar:

A 1. Direkt tillsägelse

2. Incidentsamtal

B Utredning

A

1. Direkt tillsägelse från vuxen

Detta omfattar alla vuxna som bevittnar något otillåtet. Ett av följande alternativ bör användas:

- a) Den vuxne stannar upp, säger till och går direkt vidare.
- b) Den vuxne stannar upp, säger till, står kvar och är redo att samtala med barn/elev. Att uppträda på detta sätt, att visa att alla vuxna bryr sig, bygger upp vuxenauktoriteten på skolan.

2. Incidentsamtal

Ett allvarligt samtal med elev i enrum. Skolan bör som ståndpunkt alltid ha någon form av samtal med elever som uppför sig illa. Detta samtal skall äga rum i nära anslutning till det inträffade, alternativt i nära anslutning till att skolan upptäcker det som inträffat. Det som är viktigt är att vid sådana tillfällen visa att de vuxna bryr sig samt markera de vuxnas inställning. Berörda vårdnadshavare underrättas om detta samtal.

Det som inträffar kan vara något av följande:

- Attack eller övergrepp mot annan elev
- Slagsmål med våld
- Kränkningar och/eller trakasserier mot andra barn/elever
- Kränkningar och/eller trakasserier mot personal
- Skadegörelse och liknande

Det väsentliga som sker i och med samtalet är:

- Att något görs
- Budskapet till den aktuella eleven, och till andra elever på skolan, är att de vuxna bryr sig
- Vuxenauktoriteten på skolan stärks

B

Utredning

Barn som utsätts för kränkningar och/eller trakasserier visar ofta upp någon eller några av följande signaler:

- Nedstämdhet
- Inga kamrater
- Trasiga/smutsiga kläder
- Ritstreck/trasiga böcker
- Ovillig att i hemmet berätta om skolan
- Huvudvärk/magvärk (speciellt på morgnar)
- Vill inte gå till skolan
- Blåmärken

Utredningsprocess i korthet:

1. Skolan får besked om en incident.
2. Trygghetsteamet kontaktas.
3. Teamet tar kontakt med uppgiftslämnaren och med berörd elev/elever och utreder vad som hänt.
4. Teamet samlar information om incidenten.
5. Teamet tar kontakt med vårdnadshavare.
6. Undervisande lärare informeras i förväg om att elev/elever som varit delaktig/a i incidenten kommer att hämtas av två pedagoger ur trygghetsteamet.
7. Samtal med de inblandade.
8. Alla inblandades vårdnadshavare kontaktas och informeras.
9. Eventuellt ytterligare samtal med alla som varit involverade i incidenten.
10. Uppföljning av incidenten och eventuellt klassen regelbundet under fyra veckor.
11. Uppföljningssamtal efter en månad med de berörda eleverna för att avsluta ärendet.
12. Teamet tar förnyad kontakt (om så har beslutats) med berörda vårdnadshavare och informerar om resultatet.

Om incidenten inte upphör:

Åtgärd

1. Ett till två allvarssamtal med eleven med uppföljning efter två veckor.
2. Samtal med vårdnadshavare utan barn.
3. Samtal med vårdnadshavare och barn.
4. Samtal där rektor deltar och tar över ansvaret.

Vid kränkande behandling vuxen – barn eller vuxen – vuxen meddelas rektor, som för ärendet vidare. Kommunens övergripande plan mot kränkande behandling träder då in.

Sammanfattning

Nedanstående mall är en riktlinje, vilken gäller **vid alla former av kränkningar och/eller trakasserier**:

1. Tillsägelse	
2. Allvarssamtal	Information till berörda föräldrar
3. Allvarssamtal	Samtal med vårdnadshavare
4. Allvarssamtal	Samtal med vårdnadshavare, rektor eventuellt anmälan (polis, socialtjänst)

I de flesta fall räcker åtgärd 1, tillsägelse, som enda åtgärd.

Om incidenten är mycket allvarligt, alternativt att det är upprepade försyndelser, så blir i stället åtgärd 2 och 3 aktuell.

I sällsynta fall blir åtgärd 4, som rektor svarar för, aktuell.